Europees Parlement
2024-2029

Commissie buitenlandse zaken

2025/2026(INI)

8.5.2025

ONTWERPVERSLAG

over de Commissieverslagen van 2023 en 2024 over Oekraïne
(2025/2026(INI))

Commissie buitenlandse zaken

Rapporteur: Michael Gahler

INHOUD

Blz.

ONTWERPRESOLUTIE VAN HET EUROPEES PARLEMENT 3

TOELICHTING 7

BIJLAGE: ENTITEITEN WAARVAN OF PERSONEN VAN WIE DE RAPPORTEUR INPUT HEEFT ONTVANGEN 8

ONTWERPRESOLUTIE VAN HET EUROPEES PARLEMENT

over de Commissieverslagen van 2023 en 2024 over Oekraïne
(2025/2026(INI))

Het Europees Parlement,

– gezien zijn eerdere resoluties over Oekraïne,

– gezien het werkdocument van de diensten van de Commissie getiteld “Ukraine 2024 Report” (SWD(2024)0699) bij de mededeling van de Commissie inzake het uitbreidingsbeleid van de EU voor 2024 (COM(2024)0690),

– gezien artikel 55 van zijn Reglement,

– gezien het verslag van de Commissie buitenlandse zaken (A10-0000/2025),

A. overwegende dat het Parlement de Russische agressie tegen Oekraïne in de krachtigste bewoordingen veroordeelt en het recht van Oekraïne op soevereiniteit, onafhankelijkheid en territoriale integriteit binnen zijn internationaal erkende grenzen steunt;

B. overwegende dat Oekraïne ondanks de aanhoudende Russische aanvalsoorlog opmerkelijke veerkracht en zijn inzet voor het Europese traject heeft getoond;

C. overwegende dat de wetgevingshervormingen die Oekraïne heeft ingezet, getuigen van de toewijding van het land wat aanpassing aan het EU-acquis betreft;

D. overwegende dat er nog steeds uitdagingen bestaan op gebieden als de onafhankelijkheid van de rechterlijke macht en systemische corruptie en dat deze moeten worden aangepakt door aanscherping van de verantwoordingsplicht van de overheid en internationaal toezicht;

E. overwegende dat Oekraïne vooruitgang heeft geboekt op het gebied van regionale samenwerking en sociaal-economische hervormingen om zijn beleid af te stemmen op EU-normen;

F. overwegende dat de democratische instellingen van Oekraïne blijk hebben gegeven van aanpassingsvermogen onder staat van beleg, maar dat er bezorgdheid blijft bestaan over transparantie en machtsevenwicht tijdens deze periode;

G. overwegende dat er vooruitgang is geboekt bij de hervorming van het openbaar bestuur, maar dat verdere capaciteitsopbouw en een beter beheer van personele middelen nog steeds noodzakelijk zijn;

H. overwegende dat de rechterlijke macht een aantal kerntaken heeft hervat, waaronder de doorlichting van rechters en de uitvoering van anticorruptiemaatregelen, maar dat de normen op het gebied van integriteit en transparantie moeten worden versterkt;

I. overwegende dat Oekraïne heeft aangetoond zich te willen inzetten voor de groene agenda door wetgeving over hernieuwbare energie vast te stellen en zijn beleid af te stemmen op de doelstellingen van de Europese Green Deal;

J. overwegende dat het maatschappelijk middenveld een pijler van veerkracht en democratie blijft in Oekraïne, ook al zijn er gevallen van druk op activisten die aanleiding geven tot bezorgdheid en overheidsoptreden vereisen;

K. overwegende dat er uitdagingen bestaan met betrekking tot de vrijheid van meningsuiting en de onafhankelijkheid van de media, met name onder de staat van beleg; overwegende dat er hervormingen nodig zijn om de pluriformiteit te herstellen en journalisten te beschermen;

L. overwegende dat het EU-integratieproces van Oekraïne op een brede publieke en institutionele consensus kan rekenen, waaruit een sterk maatschappelijk engagement voor EU-lidmaatschap blijkt, ondanks de huidige moeilijkheden;

M. overwegende dat EU-lidmaatschap een cruciale motor blijft voor de democratische ontwikkeling van Oekraïne en een belangrijke factor zal zijn om de toekomstige veiligheid, stabiliteit en onafhankelijkheid van het land te waarborgen;

Stand van zaken met betrekking tot de Russische aanvalsoorlog en de sancties

1. verklaart zich nogmaals onverminderd solidair met de Oekraïense bevolking en spreekt opnieuw zijn steun uit voor de onafhankelijkheid, soevereiniteit en territoriale integriteit van Oekraïne binnen zijn internationaal erkende grenzen; wijst nadrukkelijk op het inherente recht van Oekraïne op zelfverdediging overeenkomstig artikel 51 van het VN-Handvest;

2. benadrukt dat de EU en haar lidstaten de bijstand die zij verlenen om het recht van Oekraïne op zelfverdediging te handhaven aanzienlijk moeten opvoeren; benadrukt dat de EU en haar lidstaten, samen met partners en bondgenoten, moeten bijdragen aan robuuste veiligheidsgaranties voor Oekraïne om verdere Russische agressie te ontmoedigen;

Inzet voor toetreding tot de EU

3. is zeer ingenomen met de vastberaden inzet van Oekraïne om te voldoen aan de vereisten voor EU-lidmaatschap, met inbegrip van naleving van het EU-acquis;

4. neemt kennis van de overeenkomst tussen de VS en Oekraïne over kritieke mineralen; stelt tevreden vast dat de overeenkomst expliciete bewoordingen bevat die bedoeld zijn om het toetredingsproces van Oekraïne tot de EU en de daarmee verband houdende verplichtingen te waarborgen, alsook om verenigbaarheid met de verplichtingen van Oekraïne ten aanzien van internationale financiële instellingen of andere officiële schuldeisers te garanderen; verzoekt de Commissie toe te zien op de strikte uitvoering van deze waarborgen;

Democratie, de rechtsstaat en corruptiebestrijding

5. erkent de buitengewone inspanningen die Oekraïne levert om zijn democratische instellingen in oorlogstijd te versterken; moedigt Oekraïne tegelijkertijd aan de transparantie van wetgevingsprocessen te vergroten en meer middelen toe te wijzen voor justitiële hervormingen;

6. verzoekt Oekraïne de problemen die justitiële ontwikkeling in de weg staan aan te pakken; wijst erop dat de onafhankelijkheid van de rechterlijke macht en de strijd tegen corruptie moeten worden verbeterd;

7. is ingenomen met de benoeming van een nieuw hoofd voor het nationale agentschap voor corruptiebestrijding en van onafhankelijke controleurs om te beoordelen of het nationale bureau voor corruptiebestrijding van Oekraïne doeltreffend is bij het onderzoeken van corruptie; is ingenomen met de inwerkingtreding van het gewijzigde wetboek van strafrecht en het wetboek van strafvordering; prijst de goedkeuring van het actieplan voor de uitvoering van de strategie voor de ontneming van vermogensbestanddelen voor 2024-2025 en de daarmee samenhangende maatregelen;

8. spoort Oekraïne ertoe aan de onafhankelijkheid en doeltreffendheid van corruptiebestrijdingsinstellingen, waaronder het gespecialiseerde openbaar ministerie voor corruptiebestrijding, te waarborgen door transparante benoemingsprocedures te hanteren en deze organen te beschermen tegen politieke beïnvloeding; prijst Oekraïne voor de uitbreiding van het personeelsbestand van het gespecialiseerde openbaar ministerie voor corruptiebestrijding;

9. neemt kennis van de bevindingen in het addendum bij het tweede nalevingsverslag dat de Groep van Staten tegen Corruptie van de Raad van Europa op 22 november 2024 heeft goedgekeurd, waarin staat dat Oekraïne 18 van de 31 aanbevelingen in dat verslag op bevredigende wijze heeft uitgevoerd of aangepakt; moedigt Oekraïne aan de resterende aanbevelingen volledig uit te voeren;

Fundamentele vrijheden en mensenrechten

10. prijst de inzet van Oekraïne voor de eerbiediging van de grondrechten ondanks de aanhoudende Russische aanvalsoorlog; is ingenomen met de recente goedkeuring van het actieplan voor de bescherming van de rechten van nationale minderheden tot 2027, dat tot doel heeft de Oekraïense wetgeving in overeenstemming te brengen met Europese normen;

Regionale samenwerking en betrekkingen van goed nabuurschap

11. is ingenomen met de actieve deelname van Oekraïne aan regionale initiatieven, zoals zijn leidende rol in het forum voor het maatschappelijk middenveld van het Oostelijk Partnerschap en de coördinatie van projecten voor grensoverschrijdende handel met Polen;

12. is ingenomen met alle pogingen van Oekraïne en de EU-lidstaten om onopgeloste aspecten van historische bilaterale en regionale betrekkingen, zoals het bloedbad in Wolynië, aan te pakken in een geest van ware en oprechte verzoening en met eerbiediging van de EU-waarden van menselijke waardigheid, historische waarheid en betrekkingen van goed nabuurschap, en moedigt deze pogingen aan; is van mening dat

met de goede wil van alle betrokken partijen een sereen verzoeningsproces op gang kan worden gebracht dat de wonden van het verleden zal helen; is in dit verband verheugd over de lopende gesprekken tussen de Poolse en de Oekraïense autoriteiten, die in april 2025 hebben geleid tot de hervatting van het blootleggen van graven van Poolse burgers op Oekraïens grondgebied; hoopt dat het proces wordt voortgezet met het duidelijke doel de slachtoffers een waardige begrafenis en herdenking te gunnen;

Sociaal-economische hervormingen

13. is ingenomen met de uitvoering door Oekraïne van het prioritaire actieplan voor 2023-2024 en de goedkeuring van de nodige wetgeving om het bureau voor economische zekerheid van Oekraïne te hervormen;

14. herinnert aan de goedkeuring van de wet inzake lokale overheidsdiensten in 2023 en moedigt de Oekraïense regering aan een systemische aanpak te hanteren voor de komende hervormingen van het openbaar bestuur door een duidelijke visie en een gestructureerde uitvoeringsstrategie vast te stellen;

15. moedigt Oekraïne aan vooruitgang te boeken met de goedkeuring van wetsontwerp nr. 4298 met het oog op afstemming van de hervormingen van het lokale overheidsbestuur op EU-normen, door in overeenstemming met het evenredigheidsbeginsel en het Europees Handvest inzake lokale autonomie een evenwichtig rechtskader voor toezicht tot stand te brengen dat niet in strijd is met de bevoegdheden, de prerogatieven en het zelfbestuur van lokale overheden; herhaalt zijn verzoek om voor lokale en regionale overheden een rechtspersoonlijkheid in te voeren;

16. verzoekt Oekraïne vooruitgang te blijven boeken bij de uitvoering van het Oekraïneplan, overeenkomstig Verordening (EU) 2024/792[1];

Energie, milieu, duurzame ontwikkeling en connectiviteit

17. is ingenomen met de aanzienlijke vooruitgang die is geboekt bij de hervormingen in de energiesector en de afstemming van het Oekraïense beleid op de doelstellingen van de Europese Green Deal;

18. prijst Oekraïne voor de goedkeuring van zijn nationaal energie- en klimaatplan;

19. beveelt de Commissie aan spoedig onderhandelingsclusters met Oekraïne te openen om de behandeling van het verzoek van het land om toetreding tot de EU zo snel mogelijk te doen vorderen, onder voorbehoud van de verdere uitvoering van het EU-acquis en de voltooiing van de hervormingen die zijn ingezet;

20. verzoekt zijn Voorzitter deze resolutie te doen toekomen aan de Raad en de Commissie.

[1] Verordening (EU) 2024/792 van het Europees Parlement en de Raad van 29 februari 2024 tot instelling van de faciliteit voor Oekraïne (PB L, 2024/792, 29.2.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/792/oj).

TOELICHTING

Als rapporteur voor dit belangrijke initiatief heb ik het genoegen een verslag te presenteren waarin een permanent en vastberaden strategisch engagement van de Europese Unie ten aanzien van Oekraïne tot uiting komt. Dit verslag is het eerste sinds het begin van de grootschalige Russische invasie in Oekraïne, de toekenning van de status van kandidaat-lidstaat aan Oekraïne en de start van toetredingsonderhandelingen.

Oekraïne is bij uitstek het belangrijkste domein van het EU-optreden op het gebied van externe betrekkingen. De aanhoudende oorlog in Oekraïne heeft al verregaande invloed gehad op de EU en dat zal voorlopig zo blijven. De uitkomst van de oorlog is van existentieel belang voor de EU. Daarom verlenen de EU en haar lidstaten consistente politieke, diplomatieke, financiële en militaire bijstand aan Oekraïne. Sinds de huidige radicale ommezwaai in de aanpak van de regering-Trump is de verantwoordelijkheid van de EU nog groter geworden.

Het ontwerpverslag is opgesteld tegen de achtergrond van de bovengenoemde geopolitieke en veiligheidscontext. De tekst gaat in op de voorbereiding van Oekraïne om te voldoen aan de vereisten voor EU-lidmaatschap, waaronder naleving van het EU-acquis. Voorts komt een analyse aan bod van de complexe binnenlandse hervormingen, die worden doorgevoerd terwijl er een oorlog woedt. Met name de aspecten democratie, de rechtsstaat en corruptiebestrijding krijgen hierbij aandacht. De tekst moedigt aan voort te bouwen op wat is verwezenlijkt met hervormingen in de sectoren energie, milieu, duurzame ontwikkeling en connectiviteit. Daarnaast wordt nadrukkelijk gewezen op het belang van regionale samenwerking en betrekkingen van goed nabuurschap.

Tijdens de amenderingsfase zullen extra aspecten worden aangedragen om het ontwerpverslag te verbeteren en aan te vullen en rekening te houden met eventuele recente ontwikkelingen in het kader van internationale onderhandelingen en interne hervormingsinspanningen.

Om te besluiten herhaalt de rapporteur het overtuigde standpunt dat de Europese Commissie onderhandelingsclusters moet openen om de kandidatuur van Oekraïne zo snel mogelijk te doen vorderen. De succesvolle afronding van dit proces komt neer op het tonen van leiderschap, vastberadenheid en visie en vormt een geostrategische investering in een verenigd en sterk Europa in een steeds volatieler internationaal klimaat.

BIJLAGE: ENTITEITEN WAARVAN OF PERSONEN VAN WIE DE RAPPORTEUR INPUT HEEFT ONTVANGEN

Overeenkomstig artikel 8 van bijlage I bij het Reglement verklaart de rapporteur bij de opstelling van het ontwerpverslag input te hebben ontvangen van de volgende entiteiten of personen:

Entiteit en/of persoon
Geen

De bovenstaande lijst is opgesteld onder de exclusieve verantwoordelijkheid van de rapporteur.

Wanneer natuurlijke personen in de lijst worden geïdentificeerd aan de hand van hun naam en/of functie verklaart de rapporteur aan de betrokken natuurlijke personen privacyverklaring nr. 484 van het Europees Parlement (https://www.europarl.europa.eu/data-protect/index.do) te hebben verstrekt waarin de toepasselijke voorwaarden voor de verwerking van hun persoonsgegevens en de hiermee verbonden rechten worden toegelicht.